

Суббот Анатолій Іванович,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри конституційного, адміністративного
та фінансового права Хмельницького університету
управління та права імені Леоніда Юзькова,
м. Хмельницький, Україна,
ORCID ID 0000-0002-1453-9379

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В РЕГІОНАХ ТА НА МІСЦЯХ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У статті проаналізовано організацію діяльності публічної адміністрації в регіонах та на місцях з огляду на зарубіжний досвід. Досліджено не лише переваги, але й недоліки та ризики децентралізації, зазначивши, що вона не завжди дає змогу досягти бажаних результатів. Висвітлено, що, незважаючи на всі позитивні надбання та переваги процесу децентралізації в Європі, провідні вчені сучасності попереджають про необхідність відмови від його ідеалізованого уявлення. Запропоновано розглядати перспективність подальшого дослідження та наукового обґрунтування системи адміністративно-правових засобів удосконалення основних форм діяльності органів публічної адміністрації з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

Ключові слова: децентралізація, самоврядування, публічна адміністрація, зарубіжний досвід, місцеві органи публічної адміністрації, децентралізація публічного управління.

Організація професійної діяльності як центральних органів, так і місцевих органів публічної адміністрації в державі потребує суттєвого вдосконалення, тому що існуюча бюрократизована система публічного управління в Україні не витримує жодної критики: по-перше, «роздуті» штати державних службовців; по-друге, вкрай низький рівень довіри й поваги громадян до державних інституцій тощо. Натомість, спостерігається величезний обсяг паперового документообігу, високий рівень корупції в органах держаної влади та водночас загальна низька ефективність функціонування державного апарату.

На сучасному складному етапі розвитку державності важливим напрямом роботи є вивчення та дослідження позитивного зарубіжного досвіду організації публічного управління, зважаючи на те, що західні цивілізовані держави вже пройшли тривалий складний шлях реформування системи органів публічної адміністрації та напрацювали позитивний досвід, перевірений часом, щодо виважених стандартів адміністрування суспільних відносин, зокрема принципів належного урядування та ефективності правових інструментів з метою досягнення оптимальних результатів управлінської діяльності.

Вивчаючи дослідження вітчизняних науковців стосовно діяльності місцевих органів публічної адміністрації, можна констатувати, що сьогодні питанням зарубіжного

досвіду організації діяльності місцевих органів публічної адміністрації не приділено достатньої уваги. У зв'язку з цим, сучасний аналіз зарубіжного досвіду організації діяльності місцевих органів публічної адміністрації з метою дослідження відповідного позитивного досвіду і водночас визначення можливості та доцільності його впровадження в національне законодавство набуває ще більшої актуальності та важливості.

Розглядаючи процес децентралізації влади, доцільно зазначити про його поступовий активний розвиток передусім у країнах Європи, де спостерігається стала тенденція до зміцнення відносин регіональних та місцевих органів управління з центральним урядом. Слід наголосити, що цей рух не є рівномірним та лінійним. Насамперед у розвинутих країнах Європейського Союзу децентралізація набуває різноманітних форм, ґрунтуючись на таких ідеях і цінностях, як самоврядування, громадянська участь та близькість влади до суспільства.

Питання децентралізації державного управління давно викликають інтерес учених-дослідників. Так, поняття «децентралізація» визначається як процес, за допомогою якого повноваження, функції, обов'язки та ресурси передаються від центральної державної влади до регіональних та місцевих органів управління. Вона може бути політичною, адміністративною та фінансовою. Фіскальна відповідальність є ядром децентралізації, оскільки для виконання своїх повноважень місцева влада повинна мати необхідні ресурси: мати податки, брати на себе витрати й усувати дисбаланси [1, с. 8].

Політична децентралізація виражається в політичній автономії та передачі місцевим представникам влади законодавчих повноважень у сфері власних компетенцій.

Адміністративна децентралізація передбачає передачу від центрального уряду регіональним та місцевим органам влади повноважень, відповідальності та фінансових ресурсів з метою надання громадських послуг (охорона здоров'я, освіта, соціальний захист, адміністративні послуги тощо).

Не менш важливим є питання про мотивацію до руху шляхом децентралізації. Вчені розробили низку теорій, які пояснюють причини та наслідки переходу влади та ресурсів від центральних до субнаціональних урядів [2, с. 197].

Децентралізація, по-перше, сприяє поглибленню демократії та розвитку ринкової економіки; по-друге, допомагає «вилікувати» неефективне управління та ліквідувати макроекономічну нестабільність; по-третє, підтримує національну єдність в етнічно фрагментованих державах; по-четверте, може «присікти тяганину» і підвищити обізнаність чиновників про місцеві проблеми [2, с. 201].

Переважна більшість вітчизняних учених вважають децентралізацію значущою та цінною, тому що вона може бути використана як інструмент розширення прав і можливостей громадян та водночас як платформа для розвитку демократії, саме як структура економічного розвитку і як промоутер ефективного управління.

Такі економічно та політично розвинуті країни, як Великобританія, Бельгія, Іспанія та Італія почали процес децентралізації з метою послаблення територіального або етнічного напруження та збереження єдності країни. Слід зазначити, що в інших випадках причини децентралізації мали більш «технічний», ніж політичний характер.

Приміром, у Нідерландах та Данії децентралізація була викликана необхідністю

підвищити ефективність місцевих органів влади. У Швеції державне управління децентралізоване на всіх рівнях, оскільки це дає змогу шведським громадянам отримувати повний набір соціальних послуг однакової якості [3].

Як відомо децентралізація може бути застосована до всіх різновидів державного суверенітету, але в різних формах та в різній мірі. Децентралізація характерна як для федеративних, так і унітарних держав.

У європейських державах використовуються різні моделі децентралізації. Великобританія та Італія застосували модель деволюції як максимально можливий захід децентралізації, що зачіпає сферу законодавчої влади, її самостійність у певних питаннях. Натомість Бельгія та Німеччина децентралізовані шляхом створення федеральних систем. Незважаючи на набуття регіонами вищого статусу, природа цих держав залишається унітарною. Водночас у переважній більшості унітарних демократичних країн Європи здійснюється адміністративна децентралізація, яка характеризується саме передачею регіональним та місцевим органам влади повноважень і ресурсів у сфері освіти, охорони здоров'я, соціальних послуг, захисту навколишнього середовища, транспорту, дорожнього будівництва, комунального господарства тощо.

Найменш спірним результатом децентралізації є залучення місцевих жителів до процесу прийняття рішень, адже вона зміцнює демократичні цінності та партнерство між державою і суспільством, забезпечуючи широке представництво різних соціальних та етнічних груп у політичному процесі. Крім того, вона може сприяти більш справедливому розподілу ресурсів або об'єднувати процвітаючі райони з менш успішними сусідніми територіями під одним місцевим органом влади [4, с. 335].

Учені ретельно досліджували не лише переваги, але й недоліки та ризики децентралізації, наголосивши, що вона не завжди дає змогу досягти бажаних результатів. Її не можна вважати ні гарною, ні поганою, оскільки ефективність децентралізації залежить від конкретних факторів, наприклад, розміру території або інституційного дизайну. Серед негативних наслідків називають зростання нерівності, поява місцевих автократій, слабкий місцевий адміністративний потенціал, підвищення рівня етнічної самосвідомості та пов'язане з ним прагнення до сепаратизму [5].

Якщо повернутися до вираженої європейської практики децентралізації, то доцільно зауважити, що субнаціональне управління в Європі дуже різноманітне. А тому на характеристики національних систем регіональних і місцевих установ впливають такі чинники, як розмір територій, ступінь національної єдності, політичні традиції, історичний досвід, рівень освіти громадян, правова та адміністративна культура.

Як зазначав Де Вріс, децентралізація пов'язана не лише з розміром державної території, а й з культурними відмінностями між регіонами всередині країни. Так, частка місцевих еліт, які виступають на користь децентралізації, в Іспанії, Швеції та Німеччині вища, ніж у таких невеликих за територією країнах, як Ісландія або Нідерланди [2, с.199].

Варіації територіальних моделей управління можуть бути зумовлені також уявленнями суспільства про роль центрального уряду. Недовіра до нього може пов'язуватися з тим, що країна у своїй нещодавній історії пережила період авторитаризму (наприклад,

державний націонал-соціалізм у Німеччині або франкізм у Іспанії). Проте в ряді держав Східної Європи рівень упровадження демократії в політичну практику поки ще незначний, основною причиною є те, що після існування протягом кількох десятиліть комуністичних режимів їм доводиться заново «відкривати» демократію.

У преамбулі Хартії Європейського Союзу про основні права, яка є обов'язковою для всіх держав-членів ЄС, прямо вказано, що Союз поважає національну індивідуальність держав-членів та організацію їх публічної влади на національному, регіональному та місцевому рівнях. Принцип субсидіарності застосовується до відносин між Європейським Союзом та державами-членами і не впливає на їх внутрішню структуру. Тому процес децентралізації обмежується національним рівнем, репрезентуючи різноманітні моделі. При цьому, як зазначалося, в Європейському Союзі існують спільні цінності. Жодна національна система неспроможна нехтувати ними, не порушуючи суті децентралізації [6].

Для Ради Європи децентралізація також є однією з умов демократії. У прийнятій РЄ Європейській хартії місцевого самоврядування (далі – ЄХМС), у якій беруть участь усі держави-члени ЄС, йдеться, що «місцева влада є однією з основних основ будь-якого демократичного режиму» і «право громадян брати участь у веденні державних справ є одним із демократичних принципів, що поділяються всіма державами-членами Ради Європи». Крім того, «наявність місцевих органів влади з реальними обов'язками може забезпечити адміністрацію, яка одночасно ефективна і близька до громадянина» [7].

Самоврядування характерне не тільки для муніципалітетів. Воно також може бути організовано й на регіональному рівні. А саме в автономних областях, землях, спільнотах, воєводствах, зокрема на проміжному між регіоном і муніципалітетом рівні – у департаментах або провінціях.

Територіальна архітектура, обрана кожною європейською державою для організації регіональної та місцевої автономії, індивідуальна. При цьому найближчий громадянам муніципальний рівень управління існує в усіх країнах. Регіональний рівень управління також набуває поширення в країнах Європи. Він відповідає стандартам NUTS 1 або NUTS 2 за класифікацією територіальних одиниць Співтовариства, запровадженою Європейським статистичним офісом (Євростатом). Ці рівні включають великі територіальні одиниці, такі як федеральні землі в Німеччині або Шотландія в Сполученому Королівстві. На їх території проживають від 1,8 до 10 млн осіб [8].

Доцільно зазначити, що регіональний рівень управління відсутній лише в невеликих за розміром державах (Люксембург, Мальта). Проміжний рівень між муніципалітетом і регіоном (провінція, повіт, район, департамент) існує в обмеженій кількості країн: серед унітарних держав Європи – це Франція, Польща та Сполучене Королівство, серед федеративних і квазіфедеративних (регіоналістських) – Німеччина, Бельгія, Іспанія та Італія.

Водночас, незважаючи на всі позитивні надбання та переваги процесу децентралізації в Європі, вчені попереджають про необхідність відмови від його ідеалізованого уявлення. Передусім дослідники наголошують на проблемі нерівності територій, зазначаючи, що не всі мають можливість фінансування повноважень територіальних

громад за рахунок власних ресурсів. Органи управління слабких територій змушені звертатися із проханням до громадян про додаткові фінансові зусилля для забезпечення якості життя. З метою уникнення цієї загрози децентралізація часто супроводжується вирівнюванням, пов'язаним із перерозподілом державних ресурсів. Натомість фінансово сильні території часто не погоджуються з такою солідарністю.

Як убачається, найбагатші муніципалітети паризьких передмість заперечують проти встановленого законом зобов'язання щодо фінансування будівництва соціального житла, а італійська Ломбардія та іспанські Каталонія та Країна Басков намагаються обмежити фінансову підтримку слабких регіонів. Так, за словами глави Країни Басков І. Уркулью, головна мета політики влади автономної області полягає в тому, щоб зробити баскське суспільство «господарем власного майбутнього» [9].

Право місцевих органів управління на ресурси встановлюється у ст. 9 ЄХМС: «Місцеві органи влади ... мають право на достатні фінансові ресурси, якими вони можуть вільно розпоряджатися в рамках своїх повноважень» [7]. При цьому вони мають бути «сумірними з обов'язками, передбаченими конституцією та законом» [7].

Звісно частина ресурсів має ґрунтуватися на місцевих податках і зборах, на ставки яких можуть впливати місцеві органи влади в межах, встановлених законом. ЄХМС регламентувала також запровадження процедур фінансового вирівнювання для захисту фінансово слабших органів місцевого самоврядування.

Нині загальною в Європі є тенденція до розширення повноважень місцевої влади при відносному скороченні їх власних ресурсів у поєднанні з обмеженням надання державних ресурсів. У кожній країні наявна своя фінансова модель, але загалом місцеві ресурси викликають занепокоєння і практиків, і дослідників [10, с. 13]. Так, у Бельгії фінансова автономія муніципалітетів значно обмежена, оскільки загальні субсидії не пропорційні збільшенню повноважень. Крім того, незважаючи на те, що в ЄХМС (п. 7 ст. 9) не рекомендується надавати місцевим органам самоврядування субсидії, які призначаються для фінансування конкретних проєктів і завдають шкоди принципу вільного вибору політики у сфері їх власної компетенції, ряд субсидій все ж таки направляється в муніципалітети на ті чи інші проєкти [11, с. 44].

У Конституції Іспанії (ст. 156) йдеться, що «автономні спільноти користуються фінансовою автономією для розвитку та здійснення своїх повноважень у відповідності з принципом координації діяльності з центральними фінансовими установами та принципом солідарності всіх іспанців». Іспанські спільноти можуть встановлювати власні податки (ст. 133.3) і мають право на частину певних податків (прибуткового податку чи ПДВ) залежно від населення регіону, податкового потенціалу, рівня соціальних послуг, інфраструктури тощо [12].

В Основному Законі Німеччини (ст. 28) також закріплені принципи самостійності місцевих органів управління, у тому числі принцип «забезпечення основ самостійної фінансової відповідальності». До них належать джерела податків, які відповідають економічному розвитку громад, що мають право встановлення ставки податку. Зважаючи на те, що Німеччина є федеративною державою, її фінансова система заснована на принципі спільного оподаткування і подвійному механізмі вирівнювання: вертикаль-

ному – між федерацією та федеральними землями і горизонтальному – між землею та муніципалітетом. Останній може стягувати податки в межах, встановлених земельним законодавством.

Дослідники також вказують на слабкість фінансової автономії в Сполученому Королівстві, де основна частина ресурсів місцевого рівня управління надходить з державного бюджету. Якщо звернутися до досвіду Франції, то Конституційним законом від 28 березня 2003 року № 2003-276 в Конституції Франції було закріплено децентралізовану організацію республіки як один з основних її принципів, а також встановлювався конституційний захист фінансової системи, департаментів, регіонів та заморських територій [13].

У ст. 72.2 Конституції Франції зазначено, що «територіальні колективи користуються ресурсами, якими вони можуть вільно розпоряджатися в порядку, встановленому законом» [13].

Вони можуть одержувати всі чи частину надходжень від податків усіх видів. Закон може дозволяти їм встановлювати базу оподаткування та відсоткову ставку у визначених законом межах. Крім того, будь-яка передача повноважень у відносинах між державою та територіальними колективами супроводжується виділенням еквівалентних ресурсів для їх виконання. Введення або розширення повноважень, що призводить до підвищення витрат територіальних утворень, має супроводжуватись забезпеченням ресурсами, встановленими законом. Конституція передбачила також принцип вирівнювання, спрямований на заохочення до рівності між територіальними колективами [13].

У будь-якій країні політика децентралізації пов'язана насамперед із чітким поділом повноважень між державою та субнаціональними органами влади. ЄХМС свідчить, що «основні повноваження та обов'язки місцевих органів влади встановлюються конституцією або законом» (ст. 4). Держава може створити механізм виняткових повноважень місцевих органів управління, які «в межах закону мають повне право здійснювати свою ініціативу стосовно будь-якого питання, яке не виключається з їхньої компетенції і не присвоюється жодному іншому органу» [7]. Хартія додає, що «повноваження, що надаються місцевим органам влади, як правило, мають бути повними та винятковими. Вони не можуть бути поставлені під сумнів або обмежені будь-яким іншим, центральним чи регіональним органом влади, за винятком випадків, передбачених законом» [7].

Отже, повноваження можуть мати винятковий характер і закріплюватися або за субнаціональним органом управління, або за державою. Водночас останнє зберігає за собою повноваження, що не підлягають децентралізації: а саме повноваження у сфері зовнішньої політики, державної безпеки, оборони та збройних сил, встановлення курсу валют, зокрема і громадянства.

Проте в сучасній практиці децентралізації найчастіше застосовується механізм розділеної влади або спільних повноважень центру та субнаціональних органів управління. Проаналізовано, що механізм спільних повноважень застосовується як у федеративних, так і в унітарних державах Європи. Як вбачається, у Бельгії наявний сталий механізм виняткових повноважень. Завдяки конституційним реформам у 1980-ті роки регіоналізація унітарної держави призвела до створення трирівневої федерації, струк-

тура якої складається з трьох громад, трьох регіонів та чотирьох умовних галузей. У зв'язку з цим були сформовані федеральні, регіональні та громадські уряди, які розглядаються як компроміс, спрямований на мінімізацію мовної, культурної, соціальної та економічної напруженості [11, с. 46].

Варто зазначити, що всі громади мають точну, юридично встановлену сферу власної компетенції. Натомість кожен рівень влади, кожен орган управління наділяється повноваженнями, які надаються лише йому. Так, проблеми, пов'язані з суверенітетом, знаходяться в межах компетенції федеральної влади; питання культури, охорони здоров'я та соціального забезпечення – в межах компетенції спільнот; житлові питання, урбанізм, енергетика є частиною компетенції регіонів. Виняткові повноваження означають, що федерація не може втручатися у відповідні справи своїх суб'єктів.

Отже, зарубіжний досвід організації та діяльності центральних і місцевих органів публічної адміністрації зарубіжних держав свідчить про тенденцію децентралізації публічного управління, коли органи місцевого самоврядування отримують максимальну автономію та широкі повноваження, завдяки чому забезпечується їх самодостатність в організаційному та фінансовому плані.

Проте, у більшості цивілізованих держав децентралізація супроводжується посиленням контролю центральних органів виконавчої влади за діяльністю органів місцевого самоврядування, причому більшість спорів вирішується в судовому порядку.

Ключову роль в організації діяльності органів публічної адміністрації в зарубіжних країнах відіграє дотримання принципу належного урядування, який є похідним від принципу верховенства права та передбачає високу якість надання адміністративних послуг громадянам, відкритість і прозорість діяльності суб'єктів владних повноважень, а також високий рівень легітимності їх рішень.

Перспективність подальшого дослідження цієї тематики зумовлена необхідністю наукового обґрунтування системи адміністративно-правових засобів удосконалення основних форм діяльності органів публічної адміністрації з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду, а також розробки інноваційних методів діяльності органів публічної адміністрації відповідно до європейських традицій і стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Sevilla J. Accountability and control of public spending in a decentralised and delegated environment. *OECD Journal on Budgeting*. 2006. № 5. P. 7–21.
2. De Vries M.S. The rise and fall of decentralisation: A comparative analysis of arguments and practices in European countries. *European Journal of Political Research*. 2000. № 38 (2). P. 193–224.
3. Kauzya J.M. Decentralisation: Prospects for peace, democracy and development. DPADM discussion paper. No. Y, 2005. URL: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan021510.pdf>. (дата звернення: 15.05.2024).
4. Fisman R., Gatti R. Decentralisation and corruption: Evidence across countries. *Journal of Public Economics*. 2002. № 83. P. 325–345.
5. Dafflon B., Madiès T. Decentralisation: A few principles from the theory of fiscal federalism, 2009.
6. Хартія основних прав Європейського Союзу. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%96%D1%8F_%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%B

E%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83 (дата звернення: 20.05.2024).

7. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 20.05.2024).

8. NUTS – Nomenclature of Territorial Units For Statistics. Eurostat: Your key to European statistics: official site. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/nuts-maps.pdf>. (дата звернення: 20.05.2024).

9. Баскський націоналізм. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D1%81%D0%BA%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BC (дата звернення: 20.05.2024).

10. Savy R., Pauliat H., Senimon M. The Process of Decentralisations in Europe. The Palgrave Handbook of Decentralisation in Europe. 2016. 14 p.

11. Лелеченко А.П., Васильєва О.І., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. Київ, 2017. 110 с.

12. Децентралізація влади на основі кращих іноземних практик та українських законодавчих ініціатив. URL: <http://www.uiip.org.ua/wp-content/uploads/2015> (дата звернення: 21.05.2024).

13. Loi constitutionnelle № 2003-276 du 28 mars 2003 relative à l'organisation décentralisée de la République. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000601882/> (дата звернення: 21.05.2024).

REFERENCES

1. Sevilla, J. (2006). Accountability and control of public spending in a decentralised and delegated environment. *OECD Journal on Budgeting*. No. 5. P. 7–21 [in English].

2. De Vries, M.S. (2000). The rise and fall of decentralisation: A comparative analysis of arguments and practices in European countries. *European Journal of Political Research*. No. 38 (2). P. 193–224 [in English].

3. Kauzya, J.M. Decentralisation: Prospects for peace, democracy and development. DPADM discussion paper. N.Y., 2005. URL: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan021510.pdf>. (Date of Application: 15.05.2024) [in English].

4. Fisman, R., Gatti, R. (2002). Decentralisation and corruption: Evidence across countries. *Journal of Public Economics*. No. 83. P. 325–345 [in English].

5. Dafflon, B., Madiès, T. (2009). Decentralisation: A few principles from the theory of fiscal federalism. [in English].

6. Khartiia osnovnykh prav Yevropeiskoho Soiuzu. “Charter of Fundamental Rights of the European Union”. Wikipedia. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%96%D1%8F_%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83 (Date of Application: 20.05.2024) [in Ukrainian].

7. Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia. “The European Charter of Local Self-Government” of 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (Date of Application: 20.05.2024) [in Ukrainian].

8. NUTS – Nomenclature of Territorial Units For Statistics. Eurostat: Your key to European statistics: official site. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/nuts-maps.pdf>. (Date of Application: 20.05.2024) [in English].

9. Baskyski natsionalizm. "Basque nationalism". Wikipedia. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D1%81%D0%BA%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BC (Date of Application: 20.05.2024) [in Ukrainian].

10. Savy, R., Pauliat, H. and Senimon, M. (2016). The Process of Decentralisations in Europe. The Palgrave Handbook of Decentralisation in Europe. 14 p. [in English].

11. Lelechenko, A.P., Vasylieva, O.I., Kuibida, V.S. and Tkachuk, A.F. (2017). Mistseve samovriaduvannia v umovakh detsentralizatsii povnovazhen. "Local self-government in the conditions of decentralization of powers": a textbook / A.P. Lelechenko, O.I. Vasylieva, V.S. Kuibida, A.F. Tkachuk. Kyiv. 110 p. [in Ukrainian].

12. Detsentralizatsiia vlady na osnovi krashchykh inozemnykh praktyk ta ukrainskykh zakonodavchykh initsiatyv. "Decentralization of power based on the best foreign practices and Ukrainian legislative initiatives". URL: <http://www.uiip.org.ua/wp-content/uploads/2015> (Date of Application: 21.05.2024) [in Ukrainian].

13. Loi constitutionnelle № 2003-276 du 28 mars 2003 relative à l'organisation décentralisée de la République. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000601882/> (Date of Application: 21.05.2024) [in French].

UDC 351:342.9(4/9)

Subbot Anatolii,

Doctor of Juridical Sciences, Professor, Professor at the
Department, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University
of Management and Law, Khmelnytskyi, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-1453-9379

ORGANIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION ACTIVITY IN THE REGIONS AND LOCALLY: FOREIGN EXPERIENCE

A significant focus of activity at this stage of Ukraine's development is the study and analysis of overseas experiences in public administration organisation. It should be borne in mind that Western countries have undergone lengthy and challenging reform processes in this area. As a result, they have developed valuable insights, which have been proven over time, regarding balanced standards of public relations management. In particular, there is a strong understanding of governance principles and the effectiveness of legal instruments to achieve optimal management results.

Particular emphasis is placed on the concept of administrative decentralisation, which entails the delegation of competencies, obligations and financial resources from the central government to regional and local bodies with a view to the provision of public services (such as healthcare, education, social security and the provision of administrative services, to mention just a few examples).

The concept of decentralisation is applicable to all forms of state sovereignty, albeit in varying forms and to differing extents. It is a defining characteristic of both federal and unitary states.

The various European countries employ disparate models of decentralisation. The United Kingdom and Italy have implemented the devolution model as the most comprehensive

© Subbot Anatolii, 2024

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2024.2\(64\).8](https://doi.org/10.36486/np.2024.2(64).8)

Issue 2(64) 2024

<https://naukaipravookhorona.com/>

decentralisation measure, affecting the legislature and its independence in certain matters. In contrast, Belgium and Germany have opted for a decentralised structure through the establishment of federal systems. Notwithstanding the elevated status of the regions, the nature of these states remains unitary. Concurrently, the overwhelming majority of unitary democratic countries in Europe are pursuing administrative decentralisation, which is defined by the transfer of powers and resources to regional and local authorities in a range of sectors, including education, healthcare, social services, environmental protection, transport, road construction, utilities, and so forth.

The findings of numerous studies have demonstrated on numerous occasions that the decentralisation of decision-making authority results in the active involvement of local residents in decision-making processes. This is due to the fact that decentralisation reinforces democratic principles and the collaboration between the state and civil society, thus guaranteeing the comprehensive representation of diverse social and ethnic groups in the political sphere. Moreover, it can facilitate a more equitable distribution of resources or unify prosperous areas with less successful neighbouring areas under one local government.

It can be stated that foreign experience in the organisation and operation of central and local public administration bodies of foreign countries demonstrates a clear trend towards decentralisation of public administration. This involves local governments receiving maximum autonomy and broad powers, which ensures their self-sufficiency in terms of organisation and finance.

Nevertheless, in the majority of developed countries, decentralisation is typically accompanied by an enhanced oversight of central executive authorities over the activities of local governments, with the majority of disputes being resolved through the judicial system.

Keywords: decentralization, self-government, public administration, foreign experience, local public administration bodies, decentralization of public administration.

Отримано 30.05.2024